

Ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2023

no. 5

Enig agendapunt

Staaude de vergadering aan te brengen wijzigingen:

Het ontwerp wordt gewijzigd als volgt:

STATEN VAN ARUBA	
Ingek:	11 NOV 2022
Volgnr:	IS/223/22-23

A de in artikel 1 opgenomen begrotingsstaat wordt vervangen door de navolgende begrotingsstaat:

I] Exploitatierkening:

MIDDELEN (in AFL 1000)

		Ministerie							
	Totaal	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Directe belastingen	476,629	-	-	-	-	-	-	-	476,629
Indirecte belastingen	714,944	15	-	-	-	-	-	-	714,929
Retributies, leges & rechten	23,111	7,509	1,128	1,360	6,053	5,017	80	1,962	1
Rechten, boeten & overig	133,276	4,695	4,804	26,912	8,800	350	545	6,670	80,500
Rente	340	-	-	-	-	-	-	-	340
Niet-belastingopbrengsten	160,960	42,305	-	3,100	43,700	10,000	-	-	61,855
Landsbedrijven & fondsen	4,925	4,125	-	-	-	-	-	800	-
Overige ontvangsten	50,127	24	12	15	15	15	15	15	50,015
Totaal:	1,564,312	58,674	5,945	31,387	58,568	15,382	640	9,447	1,384,269

KOSTEN (in AFL 1000)

		Ministerie							
	Totaal	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Personeelslasten	459,694	60,571	20,729	13,404	19,164	19,188	98,509	163,695	64,434
Goederen & diensten	204,692	45,880	30,811	4,797	20,151	5,082	22,625	46,572	28,775
Rente	249,511	-	-	-	-	-	-	-	249,511
Subsidie	213,728	-	34,361	110	5,443	-	148,735	22,291	2,788
Overdrachten	181,390	3,100	537	904	150	-	4	61,879	114,817
Bijdragen & afschrijvingen	183,753	125,630	1,264	510	39,132	2,031	4,415	4,897	5,874
Totaal:	1,492,769	235,181	87,702	19,724	84,040	26,301	274,288	299,334	466,199

Exploitatiesaldo: 71,543

Noot: calculatie exploitatiesaldo is totale middelen minus totale kosten

Legenda

- 1 AZIOIRO Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening
- 2 TINO Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken
- 3 ECDO Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling
- 4 T&V Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid
- 5 AEI Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie
- 6 O&S Ministerie van Onderwijs en Sport
- 7 J&S Ministerie van Justitie en Sociale Zaken
- 8 FIC Ministerie van Financiën en Cultuur

II] Kapitaalrekening:

FINANCIERINGSMIDDELEN (in AFL 1000)		Ministerie							
	Totaal	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Verkoop grond en onroerende goederen	2,150	2,150	-	-	-	-	-	-	-
Lokale kredietaflossing	6,473	-	-	-	-	-	-	-	6,473
Vrijgekomen afschrijven	34,072	-	-	-	-	-	-	-	34,072
Totaal:	42,695	2,150	-	-	-	-	-	-	40,545

KAPITAALUITGAVEN (in AFL 1000)		Ministerie							
	Totaal	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Investerings	19,672	5,453	8,237	2,692	545	500	750	600	896
Lokale vermogensoverdrachten	5,315	515	-	3,800	-	-	-	-	1,000
Lokale kredietverlening	26,000	-	-	-	-	-	-	-	26,000
Totaal:	50,987	5,968	8,237	6,492	545	500	750	600	27,896

Kapitaalsaldo:	(8,292)
-----------------------	----------------

Noot: calculatie kapitaalsaldo is totale financieringsmiddelen minus totale kapitaaluitgaven.

Legenda

- 1 AZIOIRO Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening
- 2 TINO Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken
- 3 ECDO Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling
- 4 T&V Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid
- 5 AEI Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie
- 6 O&S Ministerie van Onderwijs en Sport
- 7 J&S Ministerie van Justitie en Sociale Zaken
- 8 FIC Ministerie van Financiën en Cultuur

B de in artikel 2, eerste lid, opgenomen financieringsstaat wordt vervangen door de navolgende financieringsstaat:

III] Financieringsstaat:

FINANCIERINGSBEHOEFTE EN -SALDO (in AFL 1000)	
	Saldo/behoefte
Financieringssaldo	63,251
Aflossingen	(1,388,478)
Financieringsbehoefte [art. 2]	(1,325,227)
Financieringssaldo uitgedrukt in BBP%	1.0%

BBP 2023: AFL 6317 00 miljoen cf. behoedzaam scenario

ALGEMENE TOELICHTING

Vooraf

Op 3 november 2022 heeft de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEZHI) de economische projecties voor in dienstjaar 2023 geactualiseerd¹. De initieel verwachte nominale groei van 5,1%, is herijkt naar 6,8% van het bbp. Deze herijking heeft financiële gevolgen voor in de het onderhavig ontwerp opgenomen middelenramingen. Daarnaast hebben de toezichthouders (het College Aruba financieel toezicht en de Raad van Advies) aan de regering van Aruba aanbevolen om structurele maatregelen te nemen, om 's Landsfinanciën weer houdbaar te maken en zodoende te voldoen aan de +1.0% norm binnen de collectieve sector van Aruba. In het kader daarvan zullen twee beleidsvoornemens in het onderhavig ontwerp worden opgenomen, te weten:

- de introductie van BBO aan de grens; en
- de instelling van het begrotingsfonds pandemische veerkracht en innovatie.

Bijgesteld economisch beeld 2023

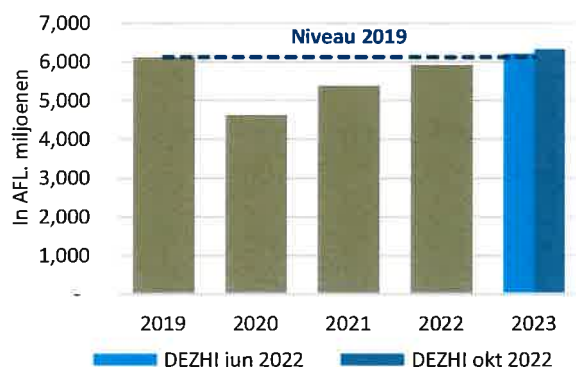
In de Economic Outlook van DEZHI van oktober 2022 worden drie scenario's voor het jaar 2023 aangeboden. Gezien de getoonde veerkracht van de toeristische sector gedurende de COVID-19 pandemie en de sterke prestaties van de afgelopen maanden acht het Land scenario A, ofwel het optimistische scenario, de meest geschikte prognose voor dienstjaar 2023. Het uitgangspunt daarbij² is dat de positieve ontwikkelingen in de toeristische sector zich in 2023 zullen voortzetten. Naar verwachting zal de economie van Aruba met nominaal 6,8% groeien in 2023. Dit is een verbetering van 1,7% procentpunten vergeleken met de prognose³ van juni 2022, waar een nominale groei van 5,1% werd verwacht. De nominale waarde van de geactualiseerde prognose van het bbp bedraagt naar verwachting Afl. 6317 miljoen, welke een toename is ten opzichte van de prognose van Afl. 6202 miljoen van juni 2022. De verwachting is dat de Arubaanse economie in 2023 boven het nominale niveau van 2019 gaat uitkomen. In grafiek 1 en 2 wordt de geactualiseerde prognose van oktober met de eerdere verwachting van juni vergeleken.

1 <https://www.deaci.aw/wp-content/uploads/2022/11/OUTLOOK-26.10.-2022-def.pdf>

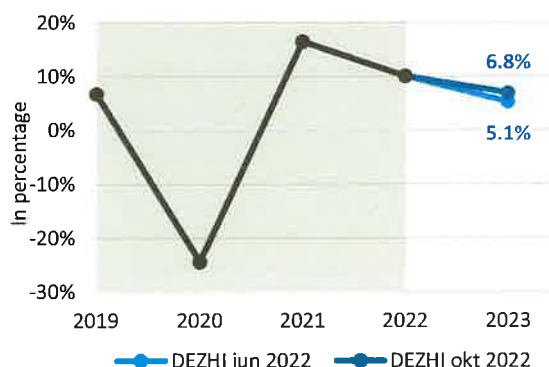
2 De aanname bij scenario A is dat het aantal verblijftoeristen en cruisetoeristen respectievelijk op 110% en 100% van het niveau van 2019 zullen uitkomen.

3 DEZHI, Economic Outlook June 2022, Scenario A

Grafiek 1: Verwachte BBP ontwikkeling

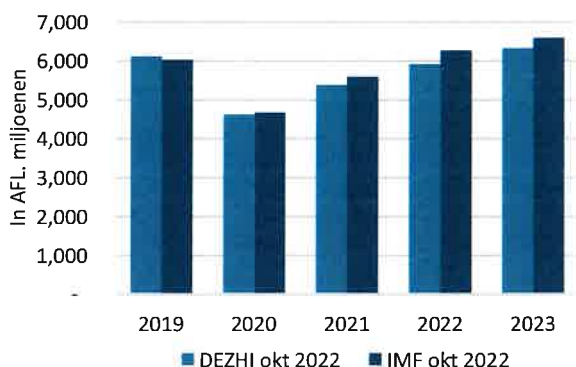

Grafiek 2: Verwachte economische groei

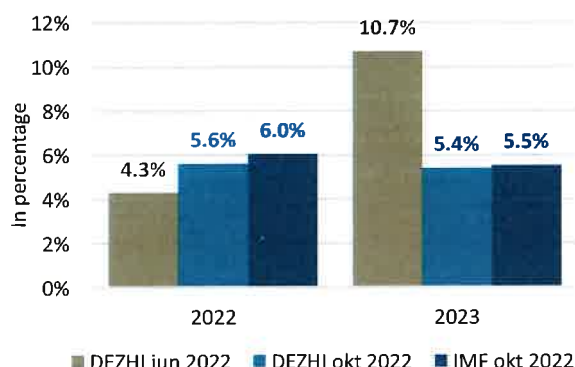

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) is nog positiever over de weerbaarheid van de Arubaanse economie en verwacht een volledig herstel in 2022 (zie grafiek 3). Vermeld moet worden dat de naweeën van de COVID-19 pandemie nog voelbaar zijn. De verstoringen in de wereldwijde toeleveringsketens als gevolg van COVID-19 en de oorlog tussen Rusland en Oekraïne hebben geleid tot hoge inflatie in 2022, welke naar verwachting zal aanhouden in 2023. In grafiek 4 worden de inflatieverwachtingen van zowel DEZHI als het IMF weergegeven. Voor het jaar 2023 verwacht DEZHI een inflatie van 5,4% en het IMF raamt deze op 5,5%.

Grafiek 3: Economisch herstel 2020-2023

Grafiek 4: Inflatievooruitzichten Aruba

Deze bijstelling van de economische groei, leidt ernaar toe dat de eerder gepresenteerde middelenramingen met circa Afl. 57 miljoen gaan toenemen.

Introductie BBO aan de grens

In afwijking van het omzetbelastingstelsel van bijvoorbeeld Curaçao wordt er bij de invoer van goederen géén BBO/BAVP/BAZV geheven. Aldus is een particulier of ondernemer die goederen (rechtstreeks) invoert géén BBO/BAVP/BAZV verschuldigd. Daarentegen is er wel BBO/BAVP/BAZV verschuldigd indien die particulier of ondernemer (diezelfde) goederen koopt van een in Aruba gevestigde ondernemer, deze zal de ter

zake van die koop verschuldigde BBO/BAVP/BAZV veelal doorberekenen in zijn prijzen. Aldus is er een fiscale prikkel om goederen zelf te importeren. Deze prikkel wordt sterker naarmate het tarief hoger wordt, terwijl het zich voornamelijk laten leiden door fiscale aspecten economische inefficiënties tot gevolg kan hebben. Gelet op het voorgaande acht de regering het wenselijk om BBO/BAVP/BAZV te gaan heffen bij invoer. Dat zal samengaan met een aftrekrecht voor ondernemers ter zake van de BBO/BAVP/BAZV geheven bij de invoer van handelsgoederen. De heffing van BBO/BAVP/BAZV bij invoer zal derhalve voor supermarkten en andere winkeliers uiteindelijk niet tot extra kosten leiden, doch slechts tot een vooruitbetaling ten opzichte van de huidige situatie waarin de heffing van BBO/BAVP/BAZV in wezen ‘achteraf’ plaatsvindt (dat wil zeggen bij de wederverkoop van het handelsgoed). Daarnaast is de ondernemer die invoert en later om aftrek van BBO/BAVP/BAZV verzoekt een en dezelfde persoon, waardoor er gebruik kan worden gemaakt van hetzelfde persoonsnummer, hetgeen de controle vergemakkelijkt. De meeropbrengsten als gevolg van de heffing van BBO/BAVP/BAZV bij invoer zijn voorlopig geraamd op Afl. 35 miljoen per jaar. Gelet erop dat de BBO/BAZV/BAVP bij invoer per 1 juni 2023 zal worden geïmplementeerd, wordt dit bedrag geraamd op Afl. 15,0 miljoen.

Instelling Begrotingsfonds Pandemische Veerkracht en Innovatie

De uitbraak van de COVID-19 pandemie heeft een ongekende impact gehad op Landsfinanciën, doch ook op onder andere de volksgezondheid en het toerisme. De bestuurlijke visie hieromtrent is dat het noodzakelijk wordt geacht om het weerstandsvermogen, de pandemische paraatheid en veerkracht van de volksgezondheid te vergroten. Dit past in de bredere visie van samenwerking in het Koninkrijk voor wat betreft de pandemische paraatheid. De primaire voeding van het fonds zal bestaan uit een bijzondere heffing equivalent aan USD 15,- (oftewel: Afl. 27,-) per volwassen passagier en vervangt de voormalige Aruba Travel Insurance-noodbijdrage. Van de te innen opbrengsten, zal 35% in het fonds blijven en 65% zal naar de algemene middelen van het Land stromen. De jaarlijkse opbrengst van dit fonds wordt geschat op Afl. 25 miljoen.

Naast deze actualisering van de middelenraming van het onderhavig ontwerp, vergt de kostenkant ook een aantal bijstellingen. De beleidsmatige doorgevoerde verlagingen op de kostenposten goederen en diensten van in de ontwerpbegrotingswijziging van 2022, wordt doorgevoerd en doorgetrokken in het ontwerp van dienstjaar 2023. Dit komt neer op een neerwaartse bijstelling van circa 13 miljoen. Daarnaast zullen een aantal nodige beleidsmatige wijzigingen doorgevoerd worden, welke hun effect op de raming budgetneutraal is.

Om de hiervoor genoemde redenen worden via deze nota van wijziging (NvW) de laatste aanpassingen aan de ramingen van dienstjaar 2023 aan de Staten van Aruba ter goedkeuring voorgelegd.

Effect NvW-voorstellen op de collectieve sector van Aruba

<i>in AFL duizend</i>	OB2023	Δ	OB2023 incl. NVW
Land	(25,076)	88,327	63,251
AZV	(4,800)		8,100
SVB	31,093		22,669
ATA	-		50
Serlimar	-		-
SEPB	(874)		(874)
UA	(600)		(600)
<i>Uitkering van ATA aan Land</i>	<i>(13,165)</i>		<i>(30,000)</i>
SALDO:	(13,422)		62,596
in % BBP:	-0.2%		1.0%
BBP:	6,202,000		6,317,000

Noot: De linkerkolom toont de eerdere verwachtingen. De meest recente prognoses van de entiteiten zijn opgenomen in de rechterkolom.

De meeropbrengsten van Afl 5,0 mln. aan BAZV door de introductie van BBO/BAVP/BAZV bij invoer zijn verwerkt in de projectie voor AZV.

Om dubbeltellingen te voorkomen is in bovenstaand overzicht het verwachte resultaat van ATA voor 2022 gecorrigeerd.

TOELICHTING PER WIJZIGING BIJ DE MINISTERIES

Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening

Kosten

Goederen en diensten

De verwerkte bezuinigingen op de kostenpost goederen en diensten van diverse diensten in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 400.000.

In verband met het verwachte Koninklijk Bezoek in het voorjaar van 2023 wordt een raming van Afl. 683.300 onder de post 4393 overige kosten van overig AZIOIRO opgenomen.

In 2022 werd een tekortcrisis bij Respaldo aangekondigd en deels van de kosten zijn ten laste van Operation Bullseye gekomen en hierdoor dient de Operation Bullseye met Afl. 300.000 in dienstjaar 2023 aangevuld te worden.

De post overige kosten van dit ministerie wordt met Afl. 127.100 aangevuld ter aanvulling van Operation Bullseye voor de uitvoering van het project "basis GGZ en verkorten wachttijd". Dit project is een samenwerking van de Algemeen Ziektelkostenverzekering (AZV) en het Bureau Rampenbestrijding en wordt door AZV gefinancierd.

Bijdragen en afschrijvingen

De Ombudsman wordt later in het jaar 2023 operationeel en deels van de raming (Afl. 983.300) wordt ten behoeve van o.a. het Koninklijk Bezoek en aanvulling van Operation Bullseye als gevolg van de tekortcrisis van Respaldo in 2022 aangewend.

Middelen

Niet-belastingopbrengsten

Hieronder worden de middelen ad Afl. 127.100 afkomstig van de AZV ter aanvulling van Operation Bullseye voor de uitvoering van het project "basis GGZ en verkorten wachttijd" opgevoerd. Dit project is een samenwerking van de AZV en het Bureau Rampenbestrijding.

Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken

Kosten

Personeel

In verband met de bezoldiging van een invalskraft wordt de raming van Directie LVV met Afl. 19.500 aangevuld.

Goederen en diensten

De verwerkte bezuinigingen op de post goederen en diensten van Serlimar S.G. in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 1.840.500.

Ter dekking van de bezoldiging van een invalskraft bij Directie LVV, wordt haar goederen en diensten met Afl. 19.500 naar beneden toe bijgesteld.

Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling

Kosten

Goederen en diensten

De verwerkte bezuinigingen op de post goederen en diensten van diverse in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 600.000.

Overdrachten

Er wordt een raming van Afl. 328.000 ten behoeve van een doeluitkering aan Freezone Aruba (FZA) opgevoerd.

Kapitaaluitgaven

Investerings

De geraamde investering in de NSS zullen lager uitvallen. Hierdoor wordt deze raming met Afl. 328.000 verlaagd en ter dekking van benodigde kapitaal overdracht aan Freezone Aruba NV (FZA) aangewend worden.

Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid

Kosten

Goederen & diensten

De verwerkte bezuinigingen op de post goederen en diensten van Directie Volksgezondheid en Jeugdgezondheidszorg in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 925.000.

Bijdragen en afschrijvingen

De voeding ten behoeve van het Tourism Product Enhancement Fund (TPEF) voor 2023 wordt met Afl. 400.000 naar beneden toe bijgesteld. De voeding wordt gelijk aan de middelen ad Afl. 2,9 miljoen.

Middelen

Niet-belastingopbrengsten

De middelen ten behoeve van het Tourism Product Enhancement Fund (TPEF) voor 2023 bedraagt Afl. 2,9 miljoen.

Per medio 2023 wordt het begrotingsfonds Pandemische Veerkracht en Innovatie ingesteld en zal Afl. 25 miljoen per jaar opleveren. De primaire voeding van het fonds zal bestaan uit een bijzondere heffing equivalent aan USD 15,- (oftewel: Afl. 27,-) per volwassen passagier en vervangt de voormalige Aruba Travel Insurance-noodbijdrage. Van de te innen opbrengsten, zal 35% in het fonds blijven en 65% zal naar de algemene middelen van het Land stromen. Voor 2023 wordt de raming Afl. 8 miljoen.

De winstuitkering van Aruba Tourism Authority voor 2023 zal Afl. 30 miljoen bedragen. Hierdoor wordt de raming van 2023 met Afl. 17 miljoen aangevuld.

Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie

Kosten

Goederen en diensten

De verwerkte bezuinigingen op de post goederen en diensten van diverse diensten in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 585.700.

Verder wordt deels van de raming van de goederen en diensten van DIMAS geheralloceerd voor dekking van andere wijzigingen bij het Bureau van de minister en Enseñansa pa Empleo.

Ministerie van Onderwijs en Sport

Kosten

Personeel

De raming van Dienst Publieke Scholen wordt met Afl. 775.000 aangevuld voor indienstname van papiamento docenten en een arbeidsovereenkomst. De dekking hiervoor komt vanuit de goederen en diensten van Directie Onderwijs en subsidie van SKOA.

De raming van het personeel van de kostenplaats Bevordering studie buitenland wordt met Afl. 500.000 budgetneutraal naar goederen en diensten verschoven. Dit is bestemd voor de vergoedingen aan particuliere mentoren.

Goederen en diensten

De verwerkte bezuinigingen op de post goederen en diensten van diverse diensten in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 1.986.700.

Ter dekking van de indienstname van papiamento docenten bij Dienst Publieke Scholen, wordt de raming van de goederen en diensten van Directie Onderwijs met Afl. 600.000 naar beneden toe bijgesteld.

De raming van de goederen en diensten van de kostenplaats Bevordering studie buitenland wordt met Afl. 500.000 aangevuld voor de vergoedingen aan particuliere mentoren. Dit is een budget neutrale verschuiving vanuit de personeelskosten.

Subsidies

Ter dekking van een arbeidsovereenkomst bij Dienst Publieke Scholen, wordt de raming van de subsidies van SKOA met Afl. 175.000 naar beneden toe bijgesteld.

Ministerie van Justitie en Sociale Zaken

Kosten

Goederen en diensten

De verwerkte bezuinigingen op de post goederen en diensten van diverse diensten in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 6,2 miljoen.

Ministerie van Financiën en Cultuur

Kosten

Goederen en diensten

De verwerkte bezuinigingen op de post goederen en diensten van diverse diensten in de Suppletoire begroting van 2022 worden in 2023 doorgetrokken. Dit betekent een totale verlaging van Afl. 544.400.

Middelen

Directe belastingen

Op basis van voorlopige cijfers 2022 en de bijgestelde economische groeiramingen worden de volgende posten aangepast.

De post 8111 Loonbelasting wordt met Afl. 817.000 aangevuld.

De post 8114 Rente belastingvordering wordt met Afl. 596.000 aangevuld.

De post 8116 Winstbelasting wordt met Afl. 1.103.000 naar beneden toe bijgesteld.

De post 8120 Dividendbelasting wordt met Afl. 2.000.000 aangevuld.

De post 8131 Grondbelasting wordt met Afl. 715.000 aangevuld.

De post 8133 Overdrachtsbelasting wordt met Afl. 5 miljoen aangevuld.

De post 8142 Zegelbelasting wordt met Afl. 600.000 aangevuld.

Indirecte belastingen

Op basis van voorlopige cijfers 2022 en de bijgestelde economische groeiramingen worden de volgende posten aangepast.

De post 8211 Invoerrechten wordt met Afl. 8.600.000 aangevuld.

De post 8215 Accijns minerale oliën wordt met Afl. 3.409.000 naar beneden toe bijgesteld.

De post 8216 BBO wordt met Afl. 19.290.000 aangevuld. Dit is inclusief Afl. 10 miljoen van BBO aan de grens.

De post 8219 Dienstverlening IUD wordt met Afl. 126.000 naar beneden toe bijgesteld.

De post 8220 Vergunningen wordt met Afl. 234.000 aangevuld.

De post 8221 Milieubelasting op hotels wordt met Afl. 660.000 aangevuld.

De post 8223 BAVP wordt met Afl. 6.064.000 aangevuld.

Rechten, boeten & overig

Op basis van de voorlopige cijfers van 2022 en de bijgestelde economische groeiramingen wordt de post 8412 Bijdragen in kosten van de DIMP met Afl. 2 miljoen aangevuld.

Niet-belastingopbrengsten

Op basis van de voorlopige cijfers van 2022 en de bijgestelde economische groeiramingen wordt de post 8751 Toeristenheffing van de DIMP met Afl. 6.000 aangevuld.

Overige ontvangsten

Op basis van de voorlopige cijfers van 2022 en de bijgestelde economische groeiramingen wordt de post 8971 Deviezenprovisie met Afl. 5 miljoen aangevuld.

De minister van Financiën en Cultuur,

De minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie,
Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening,

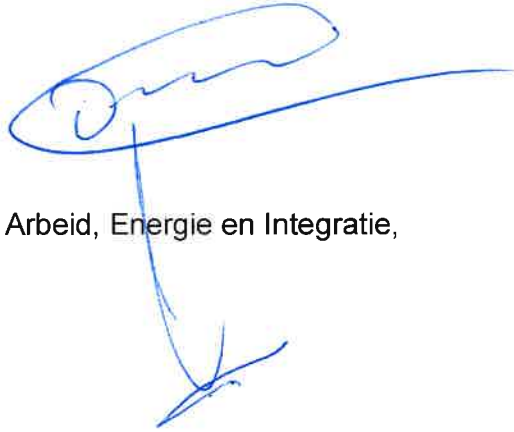

De minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken,

De minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling,
De minister van Toerisme en Volksgezondheid,

De minister van Arbeid, Energie en Integratie,

De minister van Onderwijs en Sport,

De minister van Justitie en Sociale Zaken,

